

Aisaiya

Lainuwanega

Niga bukana ba taugiuwatana ġemota isana Aisaiya isanemo buka ai isa bi tana 750 B.C. modomododimo Yelusalemmo i miya. Niga bukanemo giugiu yabedi faiona.

Laidalolo 1-39 ba ya giugiuweda te Asaliya dobuna ġalibonana ġaigailisina bi ena tauwaiġaviya a moito te Islael malagaidi ai ġaviyedi bi a lau yovoġedi. Taugiuwatana Diuda lavedi i giuwedi te maso mote wali ġalibona bi ena tauwaiġaviya sima nailedi. Bi tedi maso Maimaituwa ai sumaġe bi taunaġa kalinana a vaiye.

Laidalolo 40-55 niga mainana i giu Babilon ġalibonana i moito te Diuda lavedi i lau yovoġedi bi wapewapedi i nawedi Babilonmo a miya. Diuda lavedi mba dobunemo a miyamiya bi taugiuwatana i laibagidi te Maimaituwa kaka ya munaġa tavaitedi Yelusalem bi yawasana valivaliuna ya vitedi.

Laidalolo 56-66 ba Diuda lavedi edi tava munaġana bi Yelusalemmo a miyamiyana i giuwata. Bi taugiuwatana, Maimaituwa ena ogatala Yelusalem, dobu, kalina, dam bi bai matabudi niga dobuna dabanemo i giuwata.

1 Maimaituwa wailove Eimosi natuna Aisaiya i vite te bai ya voiye Yelusalem bi Diuda dobudimo.

2 Lağan ya natonatona, kaka niga mainana kauwa sa tubuğɑ.

BADA ena vanuwa ena animoito oyana ya tausağana kaka oya ġesaudi.

Dabatuwa ya sağɑ kamağedi bi dobu lavedi matabudi kaka ġome sa liya tava.

3 Bi lava wapewapedi sa giuna gado,
“Ko nato bi ta sağɑ ta nawa BADA ena oyamo,
Islael edi Maimaituwa ena vanuwemo.

Bi ena kauwa yai loveloveda te eta kauwağɑ ta nawa.

Bi ena waiğake Saiyonmo sa potipotiyovo
bi BADA giuna Yelusalemğɑ* sa yovoyovo.”

4 Sauginemo dobu bi dobu sai sağasağana ba BADA kaka ya kadidimanidi.

Bi lava waikagiudi kaka ya sivu kauwedi.

Edi aniwaiğaviya ġoneğonedi ya voiye vitaledi te aniwadi
bi alaiya ya voiye vitaledi te kwatikwati ani-laugula sa tubuğɑ.

Dobu bi dobu mote simai ġasigäsi munağɑ,
bi wai ġäviya aubaina mote simai ogatala.

5 Islael lavemi ko nato BADA
ena yanayanağɑ ta nawa.

5

Waen daibina salena

---

* **2:3:** Saiyon mba Yelusalem isana ġesau banina oya Saiyon dabanemo Yelusalem malagaina a ġala. Nigilisimo Zion.

- 1** ✧Koi beyavaiya bi sale yà saleyen
     ba valetigu egu nuwavaina lilina yà vai.
 Ena waen daibina lilina yà saleye.
 Valeti kauwigu ena waen daibina i voiye
     oya modonemo doǵa visuvisunemo.
- 2** Tana ġakima i kai kamakamaǵedi bi i laifuwa
     kaka waen pesidi visuvisudi i wadidi.
 Bi tana ani waikoyaǵa vadavadana dabi
     pounemo i ǵala,
     bi kota waen votana guleipi ani vapisana
     domna i ǵala.
- Bi i wailaba te maso waen votana guleipi visuvi-
     sudiǵa
     bi geǵa te ailulu.
- 3** Niganana valetigu i giuna gado,
     “Temi lava Yelusalemmo bi Diudamo
     miyemiyemi yai talayemi,
 bai i gebogebo, tagu e ai kaukauwa ee waen
     daibina
- 4** Daibina e voiye kauwe te maso waen a vota
     kauwa
     bi geǵa te mote a vota kauwa bi kota bai
     ǵesauna mote yà voiye?
 Tagu e ǵoeǵoena maso guleipi visuvisudi bi bai
     aubaina te ailulu?
- 5** Niganana yà giuwemi te daibimo bai yà voiye,
     waguluna yà oi kamakamaǵedi
     bi daibi ganana yà dousuwasuwa,
     bi yà kita kamaǵe te ǵamoǵamo suwana sa
     solasáǵa

✧ 5:1: Met 21:33; Mak 12:1

te bai matabuna sa kani kovi bi sa ka gebogebo.

6 Yà kita kamaǵe te ya lakwau.

Bi waen mote yàma gula yawasi munaǵedi ee
doǵa yàma suweti,

yà kita kamaǵe te gedala bi ǵawaǵawa sa
duga yaǵosi.

Nabu mote yàmai anine te ima yovo bi imai
utuvi.”

7 Islael lavedi ba BADA ǵaiǵailisi guletina ena waen
daibina.

Bi Diuda lavedi mba maibena waen pesina
laukaina,

i wadiwadidina ya wainuwavisuyedi.

I ǵoeǵoena maso lava didimanamo a laididi-
manidi,
bi geǵa te ai kapekipeki.

Kota i ǵoeǵoena maso lava edi yawasana a
didimana,

bi geǵa te wainuwatoi ǵabana ya vaivaiye.

6

Maimaituwa Aisaiya i yoge

1 Diuda edi ǵalibona Usaiya ena peki kwal-
abunemo, BADA e kita. Ena animiya saǵasáǵa
guletinemo i miyamiya bi ena gala yavenina
Maimaituwa ena vanuwa i wai wanavu. **2** Bi se-
lafim BADA a lovolovo kwaivivile, ǵemoǵemotáǵa
mabedi 6. Bi mabedi labu solatapedi a sume-
sumedi. Bi kota mabedi labu ba tubuǵidi a
sumesumedi bi labu ba a lovolovo. **3** Bi edi lava
lisidimo a binabinauna gado,

“BADA waiyawa, waiyawa, waiyawa saḡasaḡa
guletina
namalina dobu matabuna i wai wanavu.”

⁴ Kalinedimo Maimaituwa ena vanuwa duḡudi
edi animoito bi gudu yasidi a gusu bi nopona
matabuna sikei i waiwanavu.

⁵ Bi e giuna gado, “Pilipilimo e saḡa, taugu
gebogebogu, mudugu gebogebona. Bi lava edi
gagali gebogebodi vaitedi ka miyamiya. Bi geḡa
te matagumo BADA Ġalibona saḡasaḡa guletina e
kita.”

⁶ Selafim ġemota kaipou kalakalatina oltemo
i kaiḡavi bi i lovo tava lisigumo. ⁷ Bi mudugu
kaipou kalakalatinemo i waitaukonni bi i giuna
gado, “Kwa kita niga mudum ei taukonni te wavu
lisimmo i kenakenana e kaikamaḡe bi em gebo-
gebo e noġotikamaġedi.”

⁸ Ġome BADA e vaiye i giugiuna gado, “Aiyai ya
giukamaḡe? Bi aiyai aubaida ya nawa?”

Bi e giuna gado, “Tagu niga ku giukamaġegu!”

7

Imaniwelo yai mataile

¹⁰ BADA kalinana i yovona Aisaiya lisinemo
bi i giuwe te ya nawa ġalibona Eiġes ya giuwe,
¹¹ “BADA em Maimaituwa kwai baḡa te mataila
ya kamaġati nove lava pekipekidi edi gabumo ee
noke malamo.”

¹² Bi Eiġes i daboka bi i giuna gado, “Geḡa, mote
BADA laulubumo yàma sako.”

¹³ Bi Aisaiya i giuna gado, “Temi Deivida
ena tubulelesa koi beyavaiya kauwa. Kona

laulaukasaḡaiḡaina eete lava kona ka tunid-abokidi bi kota mainana Maimaitiuwa ko katunid-aboki? ¹⁴ [✧]Taunana aubaina Bada kaka mataila ya vitemi. Totopa kaka ya bwaga bi gomana olotona ya bewa te yai isana *Imaniwelo.*" (Niga isana banina ba *Maimaitiuwa vaiteda.*)

9

Ālibona matademo

¹ [✧]Lava mabai pilipilimo sa miyamiyana mote mai kaka sima miya nonoḡa.

Wala ba Sebulon bi Naptali dobudi a kita wai yovoyovodi bi laḡan ya natonatona ba niga dobudi sa sanadadedi. Mediteliya nisana palatina aibeu yawaninaḡa te i nawa Diyoudan gaubina noi nevana bi i nawa te Galili dobuna tautavatava edi animiyamo i laukamaḡe.

² [✧]Lava mabai wai dudubalināḡa sa nawanawa ba
yana dididiga sa kita.

Tedi wai dudubalinemo miyemiyedi
niganana yanayana ya yana galamedi.

³ BADA tam edi dobu kuna kadidigi
bi kuna voyiedi te sa yasiyasisi.

Bi bai kuna voivoiyena ba sa yasiyasisi gulate
maibena vililubu laḡannemo
ee maibena tauwaiḡaviya edi ḡaviya sa lauy-
ovoḡedi
bi edi ḡonaḡona sa legalegaudina yasisina
mainana.

[✧] 7:14: Met 1:23   [✧] 9:1: Met 4:15   [✧] 9:2: Met 4:16

- 6** BADA gomana olotona i viteda!
 Lisidemo i tubuḡa!
 Bi waibada kaka ya vai bi yai badaeda.
 Niga isedidi gomana a vite Taukadidimana visu-visuna,
 Maimaituwa Ġaīgailisina,
 Tamada Miyamiya Nonoḡina bi
 Nuwauba Badana.
- 7** Bi giukauwemo ena magula Deivida gabuna ya
 vai
 bi didimanamo yai bada nonoḡa.
 Bi ena waibada wai nuwaubana ya ġailisi bi yai
 lauliye nawe.
 Ena waibada wainuwaubana ya kena
 nonoḡa,
- BADA ġaiġailisi guletina ena lava i ġoe kauwedi
 taunana aubaina te kauwidi ya voyiedi.

11

Nuwauba ena waibada

- 1** Diyesi kaġe pakanemo ġalibona valivaliuna kaka
 ya moito saġa
 maibena kai sa oi kamaġe.
 Bi nabina ya dugadugana,
 bi nabinemo kaka ya vota.
- 2** BADA Aluwina kaka nponemo ya miya bi
 nuwauyauya, sibe bi anapu ya vite te ya
 ġailisi bi ena lava didimanemo yai badaedi.
 BADA ena ġowana ya sibe bi ya vivile,
3 bi manuwavisuna ya voteyeteye.
 Mote dobu ena wai kitamo
 ee ena wai beyavaiyamo,
 ima laukadidimana

Bi mote giu kaikaiyovudi imai aninedi.

- ⁴ Tana giukauwemo waiyamoyamonidi ya etaledi,
     bi malumaluwabidi dobumo aubaidi ya giu
     bi ya kadicimanidi
     te ya sivu kauwedi.

Kalinanemo dobu ya gusu,
     bi yawasinemo gebo tauvoiyedi sa peki.

- ⁵ Bi didimana tagilolona yai tagiloloye
     bi waipatutu dabayalonemo i talagagau
     maibena tana.

- ⁶ Wulf bi sipu nuwaubamo
     kaka sa miya ġemota,
     lepedi bi gouti lauewalidi vaitedi
     kaka sa guliyovo bi sa kena ġemota.

Kau lauewalidi bi layon sa kani ġemota,
     bi gomana ġaubona ġamoġamodi ya kita
     watedi.

- ⁷ Kau bi beya sa kani ġemota
     bi kota natunatudi, sa kena ġemota.

Ġawaġawa pokidi layon ya kanidi
     mai kau lauewalina ya kanikanidina.

- ⁸ Gomana ġaubona mwata gebogebona
     ena bwada diyanemo yai beyakulu bi
     lisinemo mote bai ima tubuġa.

- ⁹ Ena oya Waiyawamo mote bai wainuwa
     nainailina
     ima kagebogeboda.

Bi dobuna matabuna BADA sibena yai wanavu,
     mai gauba nisa ya waiwanavuna.

10 Lağan ya natonatona kaka Diyesi kağe pakanemo ġalibona valivaliuna ya moito sağta te mba yawasana matailina. Dobu matabudi sa nato ena ani miyamo bi isana sa ka sağesağe.

35

Eta waiyawa

- 1** Doğta tatakalina ya yasisi,
bi belana sa buso doğa ġasaġasalinemo.
- 2** Doğta tatakalina matabuna belana sa duga yaġosi,
bi ma nuwavisudi sa yasisi.
Kitana yai nuwavaivana mai Lebanon oyedi.
Bi yai maulana mai Kamel bi Salon wapudi.
Gome BADA namalina ya kamaġati,
bi Maimaituwa ena ġailisi dididigina sa kita.
- 3** Nimedi belubeludi bi kaġedi gusugusudi,
kwa laibagidi.
- 4** Nainaili kaipotedi kwa giuwedina gado,
“Ko ġailisi bi koma naila!
Emi Maimaituwa ya nato,
bi yai yawasanimi,
bi mulimimo ya moito bi emi ġaviya ya kovogħi gulatedi.”

- 5** ✧ Bi matapotepotedi kaka matedi sa yana,
beyapotepotedi kota beyedi sa nuwakamaġa.
- 6** Kaġedi nuwanokudi kaka sa tapipila bi sa biga,
bi wai papapidi sai nuwavisu bi sa binau.
Gauba kaka kalakalalelemo,

✧ **35:5:** Met 11:5

doğā tatakalinağā ya velau.

⁷ Gimoli wai poyedi saila gauba,
doğā ġasağasalinağā tovosa sa laupusuwali.
Dağası gwegwedi wala doğā ġasağasalinemo a
miyamiya
bi niganana ġawağawa sa duga.

⁸ Doğā tatakalinağā kaka eta dididiga ya nawa.

Etana isana ba *Eta Waiyawa*.
Gebo tauvoiyedi mote etana sima kaiwata.
Maimaituwa ena ġowanā taukauwena,
mba etanağā sa nawa,
bi lava bu'ubu'uwidī,

mote kaka etana sima kaiwata.

⁹ Etanemo layion bi
ġamogamo wainuwa nainailidi,
mote kaka maiğā sima nawa.

Bi Maimaituwa ena lava i wai yawasanidina
taudiğā
etanağā sa nawa.

¹⁰ Bi BADA lava i wai yawasanidina
taudidi sa munağā tava.

Tedi ma saledi Saiyonmo sa sola sağā bi
yasisi kenakena nonoğinā sai kunuboboe.
Nuwaboya bi ġaba ya kovi,
nuwavisu bi yasisi yai wanavutalitalidi.

40

Maimaituwa ena lava yai nuwaubedi

¹ Eda Maimaituwa i giuna gado,
“Egu lava kwai nuwaubedi.

² Yelusalem lavedi kwa laibagidi.
Kwa giuwedi te ai nuwatoi nonoğā.

Edi gebogebo dabedimo e kovokovoğidina,
niganana e noğotikamağe.”

³ ✝Koi beyavaiya lava ġesau kalakalalemo
ya binabinauna gado,
“BADA ena eta ko yawasi,
Kalakalalemo eta ko kadidimani eda
Maimaituwa aubaina.

⁴ Gwagwa ko ġuluvidi,
oya bi dabatuwa ko keli wai wapuwapudi,
dabakai bi sagusagula
ko keli wai bigebigedi.

⁵ Bi BADA i giuna gado,
Dobumo BADA namalina ya laumağata,
te lava matabudi sa kita.”

⁹ Temi Saiyon lavemi ko saġa kona nawanawana
oya lofalofana dabanemo giu visuvisuna ko
giuwe,

temi Yelusalem lavemi mote koma naila
kalinemi dididiginemo giu visuvisuna ko
giuwena gado,

“Diuda dobuna lavemi emi Maimaituwa ya nato-
nato.”

¹⁰ Ko kita BADA, lava mabai i waiyawasanidina
vaitedi sa natonato,
te ġailisi vaitena yai badayedi.

¹¹ ✝Bi ena lava ya labedina
maibena tauwaiġamoġamo ya wai labala-
bana,
tana sipu yai ġemotidi
bi ya bewebewedina mainana.
Tana sipu ma natunatuna,

✉ 40:3: Met 3:3; Mak 1:3   ✝ 40:11: Idi 34:15

yai etadoli kauwedi.

42

BADA ena taupaula vinevinena

¹ ✰Niga ba egu taupaula ei anine,
e vine kamaǵe, ǵailisi e vite,
bi ya wai nuwavisugu.

Aluwigumo ei wanavu,
bi tana kaka dobu matabudi giukauwemo,
bi didimanemo yai talapiliyedi.

² Tana mote ima binau,
ee kalinana ima didiga bi etaǵa imai palala
nawa.

³ Tana legi busona nuwayovuna
mote ima koto.

Bi kwadam kalakala pekipekina mote,
ima sapi vunu.

Lava giukauwemo yai talapiliyedi,
bi didimanamo yai miya kauwedi.

⁴ Tana mote nuwatomatoma,
ee nuwakulukuluva ima vai,
bi ya noya eete didimana dobumo ya kena.
Bi maneka lavedi,

ena wailovelove sa labelabe.

⁶ ✰Tagu BADA, e yogem,
te dobumo egu didimana kwa kamaǵati,
bi nimammo yà kabi bi yà sagum.

Tam dabammo kaka waianina yà voiye,
te lava matabudi visuvisu sa banavi.
Bi tam yà voyem te Eteni edi yanayana.

✰ **42:1:** Met 3:17, 17:5; Mak 1:11   ✰ **42:1:** Met 12:18-21   ✰ **42:6:**
Ais 49:6; Giu 13:47, 26:23

⁷ Matapotepotedi matedi kwa kayanedi,
biliweloko wai boimatuwinemo miyemiyedi,
kwai potiyovodi bi kwa kuvesidi.

49

BADA ena taupaula

³ Tana i giuweguna gado, “Egu taupaula Islael
lavemi dabemimo,
kaka lava sa ka sağesağegu.”

⁵ Bi taupaula i giuna gado,
“Muliğā kaka e tubuğana
BADA i gei vinegu bi i voyegu bwaga no-
ponemo,
te ena taupaula bi ena lava Islael aiainawe-
nawedi
yà natomedi lisinemo.

BADA i waimiya sağegu
bi ġailisi i vitegu.”

⁶ [✡]Bi BADA i giuweguna gado,
“Tam ba egu taupaula bi noya tekatakana e vitem,
te kwa voiye.

Deikap ena tubulelesa,
visa miyamiya bagibagidi
kwa natome munağedi.

Bi yà voiyesi te dam dididiga sa tubuğā.
Tam taunana ba Eteni lavedi edi yanayana.
Lava kwa giuwedi te
bainewa edi gebogebomo yài yawasanidi.”

¹⁴ Bi Yelusalem lavedi a giuna gado,

[✡] **49:6:** Ais 42:6; Giu 26:23, 13:47

“BADA i lau avenakiyemai
bi nuwana i kauleya.”

¹⁵ Bi BADA edi giu i waimunena gado,
“Bamo wala mote vaivaisu natuna meyameyana
bewana
bi wai susuna ee
wai nuwavainena nuwana i kauleya?
Bamo te vaivaisu natuna bewana,
wai susuna bi wai nuwavainena nuwana ya
kauleya.
Bi tagu kaka mote temi
nuwagu ima kauleya.”

50

BADA ena taupaula ena waikalina kabi

⁴ BADA wailewapanina ena nuwauyauya giudi i
vitegu,
te bainewa tunitunidabokidi yà laibagidi.
Olaolala onena ya kakena moitogu
bi ya voyegu te ena wailovelove yà vaiye
kauwe.
⁵ BADA Maimaituwa i wailovelovegu te e sibe,
bi mote e laukasağaiğai ee laumulitauliye.
⁶ ♦Tauligu lava e vitedi te a kwapu,
nadogu e vitedi te mudukologu a sapu bi ai
namağegu
bi matagu a gelolo tawatawa mote ei goveg-
ove.

⁷ Banina BADA wailewapanina i sagugu,
te edi wai dibodiboğà mote imai dabaubagu.
Bi kamaina te yà moito didina,

♦ **50:6:** Met 26:67; Mak 14:65

bi egu wainuwatoimo yà moito bagibagi.

⁸ Taukadidimanigu ba diyagumo.

Niganana aiyai yai valavalagu?

Kwa nato ta nawa ta etala,

bi em waiwavu kwa sağedi.

⁹ BADA wailewapanina taunağā tausagugu,
aiyai bena yai wavugu?

Tauwaivalavalagu matabudi sa neğaneğā,
mai sulasula gala sa kanikani kovidina.

52

⁷ Tauwainoyanoya giu visuvisuna oyağā ya nato-natomena ba i visu kauwa,
nuwauba bi yawasana giudi.

Saiyon i tainuwataudina gado,
“Emi Maimaituwa ya waibada.”

⁸ Koi beyavaiya tauwaikoyağem ma yasisidi sa salesale gulata!

Bi BADA ena nato munağā Saiyonmo mata otim-imō ko kita.

⁹ Lava miyamiyemi koi ġemotimi
bi ko yasisi gulata!
Banina Yelusalem dobuna kaka lolalolana,

BADA i wai sasalane,
bi lava i wai nuwaubedi.

¹⁰ Niga mainana kaka ena ġailisi waiyawa
dibu matabuna lisidimo ya kamağati,

bi lava matabudi dobumo sa kita
te eda Maimaituwa bainewa ena lava i wai
yawasanidi.

BADA ena taupaula wainuwatoina

¹³ Ko kita egu taupaula ena noya yai kovi kauwe,

mulinemo yà ka kenamoito, yà kailageti bi
vivilena ya didiga.

¹⁴ Tana a kwapu gulate bi sauginemo lava
wapewapedi a kitakita ba a tatava bi ai
nuwanaine,
anikitana mote mai lava.

¹⁵ Bi ġalīgħibona dobu matabudimo
bi egu taupaula lava sa soveye bi sa lautautau.
Banina wala kauwa mote a kitekitedi ba sa kitedi,
bi kauwa mote a vaivaiyedi ba niganana sa
vaiyedi bi sa sibedi.

53

¹ Aiyai ema giu visuvisuna i wai sumāġe
bi aiyai lisinemo BADA ena ġailisi i wai
maġati?

² BADA ena ġowwana luvanemo te ena taupaula i
duga
mai kai doġa tatakalinemo ya kalakalana-
puna.

Tana mote waiguyauna bi wai nuwavaivaina te
maso te kaiwata.

³ Tana te kita kamaġe bi te daboke bi te laumuli-
tauliye bi geġa te tana
tuniyavi bi wai nuwatoi i asiwidi.

Mote aiyai i kita waitete bi a kita kamaġena
maibena lava yababa.

⁴ ✧Kamaina te i lai epaiyanida, bi tunina i yavi bi
i wai nuwatoi,
bi tei noġota te bena tana ena gebo aubaina
Maimaituwa i kovoġi.

✧ 53:4: Met 8:17

- ⁵ Tada eda gebo dabanemo tunina a doulisilisidi,
     eda kauwawaigebo aubaina tana a kwapuk-
     wapu.
 Bi kovoğā i vaivaina ba i wai nuwaubada,
     bi tunina a doulisilisina ba i wai yawasanida.
- ⁶ Tada matabuda mai sipu te ainawanawa,
     Maimaituwa ena eta te gose bi ġemogēmotaġa
     eda eta tabudi tei tubudi.
 Eda ai kaukauwa bi eda gebo kovoġidi tana i vai.
- ⁷ ♦Tana a vawaidoġadoġa, a sulawaineġa,
     bi i sako yovoġe te mote bai ġesau mudunemo
     i giuwe.
- Mai bena sipu lauewalina kapalina bwalina ee sa
     nawe waipekina aubaina ba
     ya miya moimoisili mote bai i vato lubuġe.
- ⁸ Ai wavu yababe, a kaididi bi ai doli nawe,
     bi ena peki mote aiyai i wai nuwapoyae.
 Tana i pekina ba tada eda gebo aubaidi.
- ⁹ Tana mote gebo bai i voiye ee lava i kaiyovuġedi,
     bi lava waibeyapotedi vaitedi a peki bi lava
     waiguyauna ena tauyewamo a sako.
- ¹⁰ Kamaina te BADA ena ġowana luvanemo i voiye
     te i wainuwatoi,
     bi i vite munäge te i waila sewasewa gebo ani
     bakilina,
     te tana ena tubulelesa sa wapa.
 Tana ya miyawailofa.
 BADA ena ogatala lisinemo i voivoiyena ban-
     inemo i tava.
- ¹¹ Ena wainuwatoi mulinemo ba yawasana
     yanayanana ya kita bi nuwana ya kena,
     bi i sibe te ena wainuwatoi waibanina.

✉ 53:7: Giu 8:32,33

Bi egu taupaula didimanina lava wapewapedi
edi gebogebo vitana ya avali bi ya kadidi-
manidi.

¹² [◊]Lava saḡasaḡa guletidi poudimo
yà voyem te kwa saḡa gulata.

Tana ena yawasana i vite munaḡe te gebogebo
lavedi vaitedi ġemoġemotidi.

Tana gebogebo taukauwedi edi vita i avali.

Bi i laupali te maso BADA lava edi gebogebo i
noġoti kamaġedi.

54

BADA ena nuwavaina Islael lisidimo

⁵ Taupatim maibena mwanem*

tana isana ba BADA wailewapanina.

Islael edi Maimaituwa waiyawa tauwaiyawasan-
imi,

tana Maimaituwa dobu matabuna
tauwaibadaena.

⁶ Temi ba maibena waivini i naġi valiuvaliu bi ena
oloto i gose,

bi ya wainuwaboyana mainana

bi BADA ya yoge waimunemi lisinemo
bi ya giuwemina gado,

⁷ “Laġan watiena e gosemi
bi e ġoe kauwemi te yà natome munaġemi.

⁸ Laġan watiena e medi te e kita kamaġemi
bi niganana ba yài nuwavaina nonoġemi.”

Niga mainana BADA tauwaiyawasanimi i giu,

⁹ [◊]“Nowa ena saugemo e giuwapa te dobu mote
kabaitemo yàmai avali munaġe.

---

* 53:12: Mak 15:28   * 54:5: Ingilisimo ba husband.   * 54:9:

Mba mainana niganana yà giugiuwapa te
mote yàma medi lisimimo bi yàma kovoğí
munagémi.

¹⁰ Avena te oya sai dagudagu
bi dabatuwa sa launeğaneğá
    bi tagu egú nuwavaina lisimimo mote ima
        kovi,
    bi egú giuwapa bi nuwauba lisimimo mote
        ima nuwağavuka.”

Niga mainana BADA taulaunuwatoiyemi i giu.

55

Maimaituwa ena launuwatoi puyona

¹ BADA i giuna gado, “Temi mabai gadomi magu-
magudi,

    ko nato gauba ko tego,
bi wai mane geğemi,
    ko nato ko gimala bi ko kani.

    Ko nato waen bi miluki ko gimala, maiidi
        geğá.

² Bai aubaina mwali mote anikani,
    lisidimo mane kwa waiyakali?

Bi em noya mote matailina,
    Kalinagu ko vaiyena kaka,
kani visuvisuna ko kani,
    bi koi nuwavisuye,
        mote mai kani ġesaudi.

³ [✧]Ko nato lisigumo beyemi ko kaikamağe
    bi koi beyavaiya komakomani kaka
        yawasana ko vai.

[✧] 55:3: Giu 13:34

Bi egū waianina kenakena nonoḡīna lisimimo yà
voiyē,
bi Deividā lisinemo kavisuvisu e giugiuwa-
paena yà vitemi.”

⁶ Taugiuwatana i giuna gado, “BADA ko tavuḡe bi
lisinemo ko
laupali sauginemo tana diyademo.

⁷ Emi yawasana bi emi
noḡotā balebaledi ko vitaledi.

Ko nuwavitala BADA lisinemo,
bi Maimaituwa ya launuwatoiyemi
bi emi gebogebo ya noḡoti kamaḡedi.”

⁸ BADA i giuna gado,
“Egu noḡotā mote mai temi emi noḡotā
bi egū kauwa ba tabu otidi mote mai temi emi
kauwa.

⁹ Giukauwa te galewa i saḡā gulatana kaka dobu,
kota mainana egū kauwa bi egū noḡotā
a tausaḡāna kaka temi.

¹⁰ Galewaḡā nabu bi taumata ya yovoyovona
dobumo
te ḏoḡā yawai utuvi.

Bi pesi ya voiyedi te sa duga te sa laubani
te kani anikani bi pesi aniwadi.

¹¹ Kota mainana mudugumo giu ya potipotiy-
ovona
mote banina imai geḡā.

Tagu bai e noḡonoḡotina luvanemo mainana
mwalidi matabudi sa tubuḡā.”

56

*Maimaituwa ena vanuwa dobu matabuna
aubaidi*

¹ BADA i giuna gado,
“Tagu āgotona te yà nato yài yawasanimi.
Bi lava matabudi kauwa didimanidi yài
lovedi.
Taunana aubaina kauwa didimanidiā lava
lisidimo ko voyiedi.
⁶ Wali dobu lavedi sa vite munāgedi lisigumo,
bi tedi isagu sa āgoe,
bi sa lauduneyegu waiyawasi lağannemo,
bi sa vivilegu bi egu waianina sa kaididi.
⁷ ♦Mba lavedi kaka egu oya waiyawemo
yà natomedi pali vanuwinemo
bi yà voyiedi te yasisi nuwedi yai wanavu.
Edi vite sewasewana egu oltemo
sa gabuğosedina ba yài aninedi.
Banina egu vanuwa ba isana pali vanuwina
dibu matabudi aubaidi.”

58

Udi giugiukauwina
*BADA i giuna gado, “Emi udi tagu matagumo ya
visuna ba niga kauwidi ko voyiedi:*
⁷ ♦Temi kanikanipekidi, kani ko vitedi
bi waiyamoyamonidi ko giuvaidi emi
vanuwemo.
Bi waigala geğedi gala ko vitedi
bi emi lava otidi emi malagaimo
sagudi mote nuwemi ima kauleya.

♦ 56:7: Met 21:13; Mak 11:17   ♦ 58:7: Met 25:34

8 Mba mainana kaka mayavaigu ya moito galamemi
     maibena olaolala suwelina ya lovolovotavana
     bi emi wai kibitoimo ko yawasana makai.
 Tagu lağan matabuna temi vaitemi te yà doli komakomaniyemi
     bi mayavaigu ya moito galamemi.
 9 Bi sauginemo ko laupalina ba emi pali yà vaiye,
     bi koi bağaguna ba emi pali yà mune.
 Emi lava koma laukivigebogeboyedi bi kaiyovumo koma kuvalidi.
 10 Kanipekipekidi koi kanidi
     bi pilipili lavedi ko kadidimanidi kaka boimatuwa ya yana.
 Bi boimatuwina i sumesumemina ya yanana kamäge,
     maibena suwalamodo suwelina.”

61

BADA giuna visuvisuna lava waiyamoyamonidi aubaidi

1 ⋆BADA wailewapanina Aluwina i waiwanavugu,
     bi buyobuyo dabagumo i ġini te giuna visuvisuna,
     wai yamoyamonidi lisidimo yà lauguguya.
 Te nopodi lolololedi sa yawasana,
     bi panipanimo miyemiyedi yà kuvesidi
     bi lava biliweloko wai dudubalinemo
     sa miyamiyana sa potiyovo.
 2 ⋆Tana i giukamağegu te yà lauguguya
     banina lağan i tava,

◊ 61:1: Met 11:5   ◊ 61:2: Met 5:4

- te BADA kaka kana ḡəviya ya lauyovoğedi,
     bi ena lava yai yawasanidi.
     Tana i giukamağegu te wai nuwaboyedi yài
         nuwaubedi.
- ³ Bi lava wai nuwatoitoidi Saiyonmo a wai kovu-
     topedina yà sagudi,
     bi yài siyedi,
- te a wai nuwaboyana ba sa yasisi
     bi nuwa kulukuluvidi ba nuwavisu yài
         lautawidi.
- Bi edi kauwa sa didimana,
     maibena kai visuvisudi BADA i wadiwadid-
         ina.
- Bi bai i voivoiyena lava sa kita bi sa kasağesağe.
- ⁶ Temi sai isemina BADA ena pilipilisi,
     bi Maimaituwa ena taupaula.
- Dobu edi waiguyau temi
     koi nuwavisuyedi bi ko lababada te emiya.
- ⁸ BADA i giuna gado, “Tagu didimana yà ḡoeğoe,
     danene bi kauwa yababayaba e daboke.
- Egu lava aubaidi visu yà voiye
     bi waianina lisidimo e voivoiyena ya kena
         nonoğà.
- ⁹ Bi dobu matabudi sa sibedi
     bi sa viviledi te Islael lavedi edi tubulelesa ba
         e kavisuvisudi.”
- ¹⁰ Yelusalem lavemi ko yasisi te aubaimi BADA bai
     i voiye.
- Maibena waivini nağî aubaina ya waisiyana.
     Mainana kota Maimaituwa mba waivinina
         yawasana waisyanemo i waisiya.
- ¹¹ Maibena daibimo doğa pesi ya voiyledi te sa
     dugadugana,
     mainana BADA wailewapanina

ena lava dobu matabudimo ya voyiedi
te sa kasağesağe.

64

*Maimaituwa ena launuwatoi bi ena sagu
waibağena*

⁴ Wala pakanemo dobu i tubuğana
ba bamo mote aiyai Maimaituwa i kita ee i
vaiye mai tam,

lava a waisumağemna ba kuna sagudi.

⁵ Sauginemo lava nuwavisumo visuvisu a voyiedi
bi didimaninemo a kaiwatamna ba tam kuna
sagudi.

Tam lisimaimo kuna medi bi tama yağolo te
gebogebo ke voivoiye nonoğe.

Mba mainana kaka bainewa ka yawasana?

⁶ Matabumai ema kauwa gebogebodi matammo
a mila,
avena te visu kauwedi, matammo ke voyiedi
te bamo,
bi kauwidi mai anilau kağe yasağɑ galedi
miledi.

Mba gebodi sa solusolu nawemainā
maibena yavala kaipokina luguna ya suve
bi luguna sa bulilina.

⁷ Bamo mote aiyai lisimmo i nato
bi palimo sagu i waibağaye.

Tam ema gebogebo dabedimo
kuna gosemai bi kuna miyatautauliyemai bi
ema gebodi a ka lolalolamai.

⁸ Aee BADA tamamai, tama mai gulewa
bi tam ba mai gulewina taupatina.

Tam nimammo kuna patimai.

⁹ Ka laulaupali lisimmo mote kuma medi
bi ema gebogebo kuma nōgotiwatedi, kwa
launuwatoitoiyemai
banina tama ba tam em lava.

**Buk Baibel long Kakabai
Portions of the Holy Bible in the Kakabai language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Kakabai long Niugini**

copyright © 2010-2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kakabai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-06-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8614ef9e-7279-5fda-a20a-4c1b45b2f51a